

szik, hogy a jogszabály hiányára való hivatkozással a denegata iustitia esete be ne következhessek.

Ismertette az idevágó külföldi jogszabályokat, majd beható vizsgálat alá vette a codex 6. §-át, mely a hazai jog szellemét, a jog általános alapelveit és a tudomány megállapításait jelöli meg iránytűknek a törvénykönyv hallgatása esetén. A hazai jog szelleméről igyekezett kimutatni, hogy ez magát a jogot alkotó generatio előtt is legtöbbször misztikus homályban marad, s csak a jövő nemzedék szemében tűnik fel teljes világosságban. Utalt Montesquieu-re, aki először ismerte fel, hogy a kormányzati forma mily szoros összefüggésben áll a törvényekkel. A politikai irányzat ez úton erős befolyást gyakorolhat az anyagi jogra, ami a magánjog terén kétszeresen elítélendő.

A jog általános elveinek elméletével foglalkozva kifejtette, hogy a legritkább esetben lehet a principiumokból egyes konkrét jogszabályra induktio útján következtetni.

Az előadó a tudomány megállapításaitól sem vár sokat, bár nem osztja Kirchmannak a jogtudománnyal szemben elfoglalt radikálisan szkeptikus álláspontját. Különösen a vitás tudományos kérdések gyakorlati alkalmazásánál lát nagy nehézségeket fennforogni. Vizsgálta végül az összefüggést is, amelyben a jogszabály surrogatumok alkalmazása, illetve mellőzése az anyagi jogszabálysértés címén emelhető felülvizsgálati panaszhoz fog állani.

Végeredményben azt tartaná helyesnek, ha a codex a bírót jogszabályok hiánya esetén az általános elméleti szempontok helyett a forgalom és a hazai társadalom érdekeinek és szükségleteinek figyelembevételére utasítaná.

Az előadást követő vitában ifj. dr. Szigeti László, dr. Fränkel Pál, dr. Blau György, dr. Simon Lajos, dr. Leopold Elemér, dr. Kende Ernő, dr. Szalay Zoltán vettek részt, majd dr. Meszlény Artur foglalta össze a felszólamlások eredményeit.

Dr. Leopold Elemér az igazságügy racionalizálásáról tartott előadást. Előadó szerint az igazságügy-racionalizálásának jelszava alatt a jogeszmének mai kedvezőtlen atmoszférájában olyan reformtörekvések kezdenek megvalósulni, amelyek végső következésükben egyrészt a jogszolgáltatást bontják meg, másrészt a gazdasági élet irracionalizálásához fognak vezetni. Az intézményesen racionalizálni akaró új törvényjavaslat a peres eljárás egyszerűsítéséről, sem a perek számát csökkenteni, sem pedig meggyorsítani nem fogja.

Előadó elsősorban statisztikai adatokkal bizonyította, hogy a felsőbíróságok nem túlterheltek, legalább is a békeévek számadataihoz képest, másfelől pedig az

igazságügyi tárca a költségvetési ágazatnak oly mostohán dotált része volt, hogy azt redukálni az intézmények komoly veszélyeztetése nélkül szinte lehetetlen. Rámutatott előadó arra, hogy a felsőbbíróságoknál a perek szükségkép csökkenő irányzatot fognak felvenni. Előadó végigment az új perrendi javaslaton és annak a községi bíraskodásra, illetőleg a fizetési meghagyásos eljárásra, továbbá perorvoslatra vonatkozó részeit tette különösebb megvitatás tárgyává. Rámutatott arra, hogy az új eljárás következtében az I. fokú bíróságoknak munkaterhe megkétszereződik, a fellebbviteli lehetőségek leépítése pedig rendkívüli perorvoslatok igénybevételére fog vezetni. Kiemelte előadó azon alkotmányjogi aggályokat is, amelyeket az új javaslattal szemben az értékhatár rendeleti megállapítása, továbbá az érvényben levő jogszabályok rendeleti úton való, mintegy a H. Ö. mintájára történő megállapítása szempontjából fennforognak.

Az igazságügy racionalizálása nem azonos az igazság racionalizálásával, mert nem új jogi fogalom megalkotásáról van szó, hanem ama remediumok megtalálásáról, amelyek a pereket és a végrehajtás sorát meggyorsítják az anyagi igazság sérelme nélkül. Dr. Leopold szerint nem szabad a jogászok köztudatnak elfogadni azt az egyoldalú megállapítást, hogy a mai perrendtartás luxus, hanem abból kell kiindulni, hogy perrendtartásunk a XX. század szövevényes gazdasági és komplikált társadalmi életének egyik funkciója.

Az előadást vita követte, amelyben résztvettek: dr. Meszlényi Artur egyetemi tanár, Kartal Ignác kir. járásbíró, Gaál Dezső, Giskán Jakab és ifj. Szigeti László ügyvédek.

Paritás, felmondás, rendelkezés címen tartott február 27.-én dr. *Móra Zoltán* tőzsdei jogügyi titkár előadást nagyszámú közönség jelenlétében.

Az előadó megvilágította a gabonaüzlet három fő kérdését: a paritás, a felmondás és a rendelkezés kérdését. A paritás kikötésével válik lehetővé a különböző helyen tárolt áru értékének egységes kalkulációja és egységes kezelése, míg a felmondásra és a rendelkezésre vonatkozó szabályok célja annak elrendezése, hogy a bizonyos időszakon belül teljesítendő ügyleteknél mikor történjék és melyik fél akaratelhatározása alapján a szállítás tényleges eszközzése.

Részletesen ismertette a paritásos elszámolásról rendelkező 35-ik §. keletkezésének történetét az 1905-ös szokványreformtól kezdődőleg. Különösen kiemelte, hogy a